

Dalí, jove i fresc encara

crònica

Malgrat que molts detractors de Dalí van pronosticar que després de la seva mort disminuiria la seva cotització i l'interès per la seva obra, perquè al darrera ja no hi hauria aquell gran "showman" per fer-ne la promoció, el temps sembla desmentir-ho. Després de passar per Londres, Nova York i Madrid, ha arribat a Barcelona l'exposició "Dalí: els anys joves", i el públic ha tornat a donar-hi el seu vist-i-plau.

Aquesta nova exposició mostra només el primer Dalí, el que correspon al període 1916-1930, previ a la seva incorporació al món surrealista, i ho fa amb un bon nombre d'obres, especialment dibuixos, que eren desconegudes ja que formaven part dels fons del pintor que va deixar en herència a l'Estat. I permet contemplar també algunes obres de la col·lecció Morse, que es troben al museu Dalí de Saint Petersburg, a l'estat de Florida, que només s'havien vist en catàleg. Tot plegat fa que es tracti d'una excel·lent mostra de la pintura daliniana d'aquest període, suficient per acabar-nos de convèncer que Dalí ja era un gran pintor abans d'anar a París i de conèixer Gala, i per demostrar-nos que en aquest període, en què passa per l'impressionisme, el puntillisme, el cubisme i en què va espigolant una mica de tots els estils pictòrics, ja es consolida no tan sols com un gran dibuixant sinó com un gran pintor a la recerca del seu propi estil.

Una part del secret que explica l'èxit popular de Dalí s'explica amb aquesta exposició.

Per als qui prefereixen el Dalí surrealista hi ha obres com "El gran masturbador", "L'acomodació dels desigs", "La font", "Guillem Tell i Gradiva" que satisfan prou la seva curiositat. Per als amants del realisme pictòric hi ha peces memorables, com "Noia d'esquena", "Noia de Figueres", "Panera de pa", "Retrat del meu pare". Però també s'hi exposa per primera vegada, de forma quasi completa i ben documentada, la seva curta època cubista, amb l'absència tan sols d'un oli de 1926, "Composició amb tres figures (Acadèmia neocubista)", que constitueix una de les peces cabdals d'aquest període i que, tot i formar part d'una col·lecció privada de Barcelona no s'ha pogut exposar mai ni tan sols se'n coneix una fotografia en color, de manera que cal reproduir sempre l'única imatge que se'n conserva en blanc i negre. Ben al contrari, en aquesta ocasió la generositat de la família Morse, amics dels Dalí des dels anys cinquanta, ha permès veure a Catalunya obres com "Autoretrat" (1921), "La sardana de les bruixes" (1921), "Figura sobre les roques" (1926), "Banyista" (1928), "Aparell i mà" (1927) o "Els primers dies de primavera" (1929).

Potser l'única crítica que es pot fer a l'exposició de Barcelona es l'escàs pressupost amb què s'ha comptat per a la seva organització. La publicitat al carrer ha estat mínima, el muntatge és el just per sortir del pas i pel catàleg s'han limitat a traduir al català la versió

Cultura Patrimoni Cultural

Dalí: els anys joves

EXPOSICIÓ PALAU ROBERT

Palau de Girona, 107 • 08002 Barcelona

del 15 de febrer al 9 d'abril de 1995

FUNDACIÓ GALA-SALVADOR DALÍ

Amb el patrocini de:

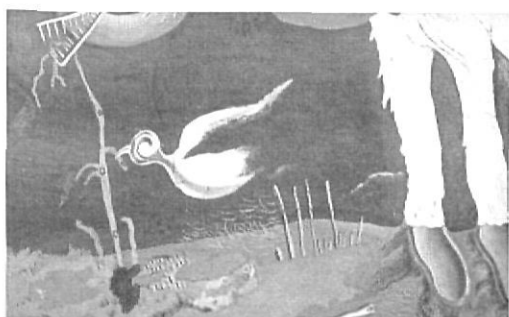
Generalitat de Catalunya Departament de Cultura

BBV

BANCO BILBAO VIZCAYA

castellana, modificant la portada i el pròleg -això no podia faltar- que en lloc de ser de la ministra Carmen Alborch és del conseller Joan Guitart. Una llàstima, perquè el catàleg porta articles com "L'època de Madrid" o "En el Madrid vanguardista" que en

Dalí a Cadaqués, l'any 1929. I dues obres: de 1923 (a la dreta) i de 1928.

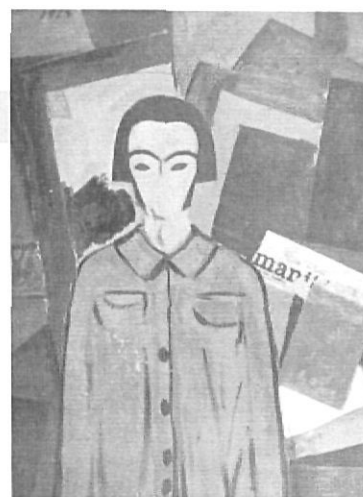
l'edició catalana es podien haver acompanyat d'altres que recordessin que les seves primeres exposicions es van fer a la galeria Dalmau de Barcelona, que evocuessin la seva famosa conferència a l'Ateneu, la seva col·laboració a la revista *L'Amic de les Arts* de Sitges o la seva amistat amb intel·lectuals i artistes com Foix, Gasch, Miró, Miravittles.

Hi ha qui pensa que a Dalí mai no se li han perdonat certes actituds i que ni després de mort -potser hi ha acabat d'influir el seu testament- se li ha permès la reconciliació. El cert és que a Madrid a la inauguració de l'exposició, hi havia la Reina Sofia, el vice-president del govern Narcís Serra, la ministra de Cultura, l'alcalde de la ciutat i baralles per poder entrar. A la de Barcelona

no hi eren ni el president del Govern, Jordi Pujol, que havia anunciat la seva presència, ni l'alcalde Pasqual Maragall. En tres mesos, a Madrid hi van anar 210.000 persones, més fins i tot que a l'exposició sobre el surrealisme que es podia veure per les mateixes dates també al Centre d'Art Reina Sofia i que es podia veure amb la mateixa entrada. A Barcelona, les primeres dades indiquen que hi assisteixen menys persones, tot i que almenys els caps de setmana les cues són remarcables.

El final de l'exposició de Barcelona coincidirà amb un altre acte dalinià: la col·locació a l'entrada de Cadaqués de l'estàtua de la llibertat ideada per Dalí i materialitzada per John Peter Moore, l'ex-secretari del pintor durant els anys seixanta. L'estàtua, que es distingeix de la de Nova York perquè té els dos braços alçats, neix d'una "boutade" del Dalí que la va plasmar en un dibuix i que el seu atent secretari va guardar amb tota cura durant aquests anys. El capità Moore l'ha volgut regalar a Cadaqués i ha trobat l'entusiasme del seu alcalde, Miquel Figueras. Com tot el que envolta Dalí, i més si prové de Moore, s'ha aixecat també una forta polèmica que poc a poc sembla haver disminuït. L'activa diputada Pilar Rahola va interpellar la ministra de Cultura a les Corts, i Carme Alborch es va remetre al que digués la Fundació Gala-Salvador Dalí de Figueres. La Fundació se'n va sortir com va

poder dient que l'estàtua partia d'una idea de Dalí, però que no se li podia atribuir directament. Una altra cosa seran els drets d'imatge. El capità diu que li pertanyen i ja els ha registrat com a patent, mentre altres fonts asseguren que quan es tracta d'una escultura al carrer, tothom la pot utilitzar perquè és pública.

Un grup d'intel·lectuals de Cadaqués, encapçalat per Oriol Bohigas, s'hi ha oposat, i altres s'hi mostren a favor, i uns i altres ho han fet a través d'un manifest. Hi ha qui discrepa també de l'emplaçament i preferiria que en lloc de ser en una placeta a l'entrada del poble, davant d'un bloc de pisos sense massa gràcia, estigués al mig del mar donant la benvinguda a Cadaqués. De ben segur que la polèmica continuarà fins aquest estiu. El capità Moore, que sempre pretén fer el doble joc a la Fundació, haurà aconseguit posar la seva estàtua abans que s'obri la casa de Portlligat, que sembla que no estarà a punt fins al 1996. I els dalinians repetiran allò de "el que és important és que parlin d'un encara que sigui bé".

JOSEP PLAYÀ I MASET